

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2021/26 van 6 april 2021

betreffende

tekst	voorontwerp van besluit
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en de rijexamens
roepnaam	(MB tot wijziging van besluiten m.b.t. rijopleiding en rijexamens)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 5 maart 2021

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies om advies van mevrouw Lydia Peeters, minister van Mobiliteit en Openbare werken, ontvangen door de VTC op 9 maart 2021.

Brengt op 6 april 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit (hierna de "Adviesvrager") verzocht bij brief van 9 maart 2021 om het advies van de VTC over een voorontwerp van *besluit tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en de rijexamens* (hierna het "Ontwerp").
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, §1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp wijzigt verschillende besluiten inzake rijopleidingen en -examens en heeft tot doel om de rijexamens in Vlaanderen te moderniseren.
4. De wijzigingen bevatten verschillende elementen waaronder:
 - het aanbieden van een audiovertaling voor het theorie-examen en de risicoperceptietest voor kandidaten die het Nederlands niet machtig zijn;
 - bestrijding van onregelmatigheden tijdens rijexamens door een procedure te voorzien die moet worden gevolgd in het geval van onregelmatigheden;
 - opheffing van vrijstelling van scholing voor houders van een niet-erkend buitenlands rijbewijs en houders van erkende buitenlandse rijbewijzen die niet voldoen aan de andere voorwaarden voor de vrijstelling voor het theoretisch en praktisch examen;
 - verplichting voor instellingen die examens afnemen om een rijbewijs of een bewijs van vakbekwaamheid te behalen om de informatie die vermeld is in de door hen aan de kandidaat – bestuurders afgegeven documenten elektronisch mee te delen aan het Departement Mobiliteit en Openbare werken;
 - verwijdering van categorie AM uit basisopleidingsprogramma A en verplaatsing naar basisopleidingsprogramma B;
 - verplichting voor examencentra en instellingen die een terugkoment organiseren om te voorzien in redelijke aanpassingen voor kandidaten en deelnemers; en
 - aanpassingen aan de voor te leggen documenten om toegelaten te worden tot het rijexamen.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

5. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: houders van een Europees of buitenlands nationaal rijbewijs zoals vermeld in artikel 23, §2, 1° Wegverkeerswet, kandidaten voor een (theoretisch of praktisch) rijexamen, begeleiders, instructeurs of stagiair-instructeurs, ouders of personen met het ouderlijke gezag over minderjarige kandidaten (artikel 13 en 16 Ontwerp) en de gegevens zijn ondermeer identificatie- en contactgegevens en gegevens opgenomen in een bezwaar of beroep
6. Het gaat dus om de verwerking van persoonsgegevens, waaronder mededelingen, en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

7. Het komt de Adviesvrager toe om erover te waken dat elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond heeft in artikel 6 AVG en voor sommige verwerkingen in artikel 9 AVG¹, en dat de in randnummer 9 opgesomde elementen in de regelgeving opgenomen worden².
8. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de

¹ Wat ook de mogelijkheid van de verwerkingen ervan beperkt.

² Minstens in de Memorie van Toelichting had moeten verduidelijkt worden welke rechtvaardigingsgrond de opstellers inroepen.

essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.³

9. De VTC onderlijnt in het bijzonder artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c) ⁴ of punt e))⁵ van de AVG omkadert, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens;
- Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)⁶;
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden⁷;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)⁸.

10. De VTC constateert alvast dat uit de tekst van het Ontwerp en uit de nota aan de Vlaamse Regering, wel kan afgeleid worden:

- wat de meeste doeleinden zijn van de vooropgestelde verwerkingen;
- wie de betrokkenen zijn (zie echter ook randnummer 5);
- aan wie de gegevens worden verstrekt (beroepscommissies en Departement Mobiliteit en Openbare Werken);
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

11. De andere aspecten die in randnummer 9 worden opgesomd, komen slechts zeer summier of impliciet aan bod. Bijkomende aanvullingen en preciseringen dringen zich op. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het Ontwerp zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁹.

12. De VTC wijst erop dat er mogelijk ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk de gegevens m.b.t. de gezondheid, meer bepaald van kandidaten met een gehoorhandicap, namelijk dove of slechthorende kandidaten van een rijexamen.

³ Zie DEGRAVE, E., *“L’égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m. : EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26), Arrest nr. 2/2021 van 14 januari 2021, overw. B.22.1. e.v.. Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

⁴ “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;”

⁵ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;”

⁶ Zie artikel 5.1.c), AVG.

⁷ Zie ook artikel 5.1.e), AVG.

⁸ Als er meerdere verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden.

⁹ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v.

13. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming; en
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
14. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een **gegevensbeschermingseffectbeoordeling** (zie verder).

3. Doelbinding

15. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
16. De volgende **doeleinden** worden in het Ontwerp vermeld:
- In artikel 6 van het Ontwerp:
“2° (...) De kandidaat die wegens een onregelmatigheid uitgesloten is van het afleggen van een examen, mag gedurende de periode waarin hij uitgesloten is, niet worden toegelaten tot het theoretische examen”
 - in artikel 6 en/of 12 en/of 28 van het Ontwerp:
“(...) Kandidaten met een gehoorhandicap, namelijk dove of slechthorende kandidaten, kunnen zich laten bijstaan door een beëdigd dovertolk die het examen centrum aanwijst (...)”
 - voor artikel 13 van het Ontwerp bepaalt de nota aan de Vlaamse Regering dat het doel is om een sanctieregeling te voorzien voor onregelmatigheden in het kader van een theoretisch of praktisch examen.
 - in artikel 14-16 van het Ontwerp blijkt het doeleinde uit de nota aan de Vlaamse Regering: *“uitbreiding van de gevallen waarin beroep kan worden aangetekend bij de beroepscommissie.”*
 - in artikel 20 van het Ontwerp (meer bepaald in de wijziging van de artikelen 74, §3, 75, §3 en 76, §3) en artikel 37 Ontwerp (meer bepaald in de wijziging van de artikelen 55/6, §3, 55/7, §3 en 55/8, §3):
 - de controle van de toelatingsvoorwaarden tot het examen, vermeld in artikel 32 tot en met 38/1;
 - de inspectie en de controle, vermeld in artikel 64;
 - de beslissing, vermeld in artikel 48, §4, derde lid; en
 - de opmaak van algemene en naamloze statistieken door het Departement om de beleidsmaatregel te onderzoeken en te evalueren.

17. Voor de verwerking van persoonsgegevens in artikel 33 van het Ontwerp bepaalt de nota aan de Vlaamse Regering dat het doel het voorzien van een sanctieregeling omvat in geval van onregelmatigheden in het kader van het examen basiskwalificatie, het gecombineerd examen of aanvullend examen basiskwalificatie en een beroepsprocedure tegen de beslissing van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken m.b.t. de onregelmatigheid.
18. De VTC is van oordeel dat bovenstaande doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.
19. Er blijken echter ook verwerkingen van persoonsgegevens plaats te vinden waarvoor het doeleinde niet expliciet wordt bepaald:
- voor de verwerking van persoonsgegevens in artikel 4 van het Ontwerp, de plicht voor instellingen die examens afnemen om een rijbewijs of een bewijs van vakbekwaamheid te behalen, om de informatie die vermeld is in de door hen aan de kandidaat – bestuurders afgegeven documenten elektronisch mee te delen aan het Departement Mobiliteit en Openbare werken, ontbreekt een welbepaald doeleinde.

De VTC raadt aan dat deze doeleinden duidelijk en welbepaald worden omschreven.

4. Verantwoordelijkheid

20. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
21. Het Ontwerp bevat voor wat betreft bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens specifieke en expliciete bepalingen (cf. artikel 20 en 37 van het Ontwerp). De VTC verwijst naar randnummer 30 en beveelt aan dat voor de overige categorieën van persoonsgegevens, die nog niet werden gespecificeerd in artikelen 20 en 37 van het Ontwerp, een verwerkingsverantwoordelijke wordt aangeduid.
22. De Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (GEB - artikel 35 AVG)¹⁰ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk zijn. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB noodzakelijk zal zijn gelet op **de lijst van de VTC¹¹** met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG. De VTC verwijst in dit kader naar de punten 6) (zwarte lijsten), 7) (kinderen en jongeren), 8) (minderheden), 11) (geen dienstverlening) en 19) (fraudebestrijding) van deze lijst, die hier relevant kunnen zijn.

5. Minimale gegevensverwerking

23. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
24. De VTC stelt vast dat voor bepaalde verwerkingen, de **categorieën van persoonsgegevens** voldoende zijn aangeduid:
25. Artikel 16 van het Ontwerp:

¹⁰ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

¹¹ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aannee van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

“In het beroepschrift worden, op straffe van niet-ontvankelijkheid, al de volgende gegevens vermeld:

- 1° de voor- en achternaam en het rijksregisternummer van de betrokkene;*
- 2° het domicilieadres;*
- 3° het telefoonnummer;*
- 4° het e-mailadres;*
- 5° het examencentrum waar het examen is afgenomen;*
- 6° de datum van het examen;*
- 7° de feiten, die alleen betrekking mogen hebben op de personen en de plaats, de tijd en de procedure van het examen;*
- 8° de beroepsgrievens.”*

26. Artikel 20 van het Ontwerp:

“Het examencentrum houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het proces-verbaal, vermeld in artikel 39/1, vijfde lid;*
- 2° een kopie van het proces-verbaal als vermeld in artikel 39/2, vijfde lid;*
- 3° een kopie van de beslissing van de beroepscommissie als vermeld in artikel 48, §4, vijfde lid, over het beroep in het geval, vermeld in artikel 48, §1, 1°;*
- 4° een kopie van de beslissing van de beroepscommissie als vermeld in artikel 48, §4, vijfde lid, over het beroep in de gevallen, vermeld in artikel 48, §1, 2° en 3°.”*

en

“Art. 75. §1. De beroepscommissie, vermeld in artikel 47 van dit besluit, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het beroepschrift en de gegevens, vermeld in artikel 48, §3, tweede lid;*
- 2° de stukken die het examencentrum of het Departement heeft bezorgd, vermeld in artikel 48, §4, tweede lid;*
- 3° alle dienstige stukken, vermeld in artikel 48, §4, tweede lid;*
- 4° de beslissing, vermeld in artikel 48, §4, derde lid.”*

27. In artikel 35 Ontwerp:

“In het beroepschrift worden, op straffe van niet-ontvankelijkheid, al de volgende gegevens vermeld:

- 1° de voor- en achternaam en het rijksregisternummer van de betrokkene;*
- 2° het domicilieadres;*
- 3° het telefoonnummer;*
- 4° het e-mailadres;*
- 5° het examencentrum waar het examen is afgenomen;*
- 6° de datum van het examen;*
- 7° de feiten, die alleen betrekking mogen hebben op de personen en de plaats, de tijd en de procedure van het examen;*
- 8° de beroepsgrievens.”*

28. Het Ontwerp bepaalt dat voor de unieke identificatie van de indiener van het beroepschrift het **rijksregisternummer** moet worden verwerkt worden. De VTC wijst op het derde lid van paragraaf 1 van artikel 8 van de wet tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen:

“§1. De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, wordt door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken toegekend aan de overheden, instellingen en personen, bedoeld in artikel 5, §1, wanneer dit gebruik noodzakelijk is voor de uitvoering van taken van algemeen belang. De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken houdt de verplichting in dit Rijksregisternummer eveneens te gebruiken in de contacten met het Rijksregister van de natuurlijke personen. Er is geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.”

De VTC beveelt aan om voor een decretale basis te zorgen voor het gebruik van het rijksregisternummer.

29. De categorieën persoonsgegevens worden niet altijd duidelijk omschreven in het Ontwerp, bijvoorbeeld:
- voor wat betreft de sanctieregelingen bij onregelmatigheden bij het theoretisch of praktisch examen (artikel 13 Ontwerp);
 - voor wat betreft de sanctieregelingen bij onregelmatigheden bij het examen basiskwalificatie, gecombineerd examen of aanvullend examen basiskwalificatie (artikel 33 Ontwerp); en
 - voor de verwerkingen van persoonsgegevens in artikels 29 t.e.m. 32 van het Ontwerp waarbij wordt opgesomd welke bewijsstukken de kandidaat dient voor te leggen om te worden toegelaten tot resp. het theoretisch of praktisch examen basiskwalificatie, gecombineerd theoretisch of praktisch examen.
30. De VTC merkt bijgevolg op dat de te verwerken categorieën van persoonsgegevens, zoals omschreven in artikel 20 (“verwerking van gegevens”) en 37 van het Ontwerp, niet alle categorieën van persoonsgegevens lijken te omvatten die zullen worden verwerkt door de verwerkingsverantwoordelijken. De VTC raadt aan dat deze categorieën van persoonsgegevens verder wordt gespecificeerd in het Ontwerp.
31. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens (bijvoorbeeld: de verplichting voor instellingen die examens afnemen om bepaalde informatie elektronisch mee te delen aan het Departement Mobiliteit en Openbare werken (artikel 4 en 26 van het Ontwerp). In de mate dat de organisaties die de persoonsgegevens mededelen Vlaamse bestuursinstanties zouden zijn, zal rekening moeten gehouden worden met het nieuwe artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor gegevensuitwisselingen tussen instanties.
32. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
33. Wat de **bewaartermijn** van de gegevens, merkt de VTC op dat er bewaartermijnen worden bepaald in artikelen 20 en 37 van het Ontwerp (nl. voor wat betreft de gegevensverwerking i.h.k.v. de (beroeps)procedure bij vastgestelde onregelmatigheden bij een examen) en dat deze bewaartermijnen heel beperkt zijn en voldoen aan de vereisten van artikel 5.1, e) AVG. De VTC verwijst naar randnummer 30 en beveelt aan dat voor de overige categorieën van persoonsgegevens, die nog niet werden gespecificeerd in artikelen 20 en 37 van het Ontwerp, ook een bewaartermijn wordt bepaald.

6. Juistheid

34. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
35. Het Ontwerp bevat geen bepalingen over hoe de juistheid of de actualisatie van gegevens zal worden gegarandeerd. De VTC beveelt aan om die op te nemen, eventueel door te verwijzen naar bestaande regelingen.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

36. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke **passende maatregelen** neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. In het Ontwerp wordt niet verwezen naar enige informatie om de betrokkene hierover te informeren. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplicht op te nemen vermeldingen, zodat het voor de betrokkenen duidelijk is tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.
37. Uit het Ontwerp blijkt dat er ook persoonsgegevens van **minderjarigen** zullen worden verwerkt. Daarom moet er extra aandacht besteed worden aan de informatie die wordt verstrekt (cfr. artikel 12 AVG).

8. Beveiligingsmaatregelen

38. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste **technische en organisatorische maatregelen** te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
39. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens niet altijd duidelijk afgebakend zijn en het mogelijk delicate gegevens betreft (bijvoorbeeld, zonder beperkt te zijn tot: persoonsgegevens van minderjarigen of van personen met een handicap, gegevens m.b.t. (poging tot) fraude of onregelmatigheden) een bijzondere aandacht vereist is inzake **informatieveiligheid**.
40. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹² ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹³ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁴ en een logging van de toegangen zodat men kan controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haaracties waren en waarom¹⁵.
41. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
42. Het Ontwerp vermeldt dat de bepaalde informatie elektronisch moet worden meegedeeld aan het Departement Mobiliteit en Openbare werken. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁶.
43. Het Ontwerp bepaalt dat bepaalde persoonsgegevens geanonimiseerd zullen worden met als doel algemene en naamloze statistieken op te maken door het Departement om de beleidsmaatregelen te onderzoeken en te evalueren. Anonimisering is een goede maatregel, maar er moet wel voor gezorgd worden dat de anonimisering onherroepelijk is en dat bijkomende waarborgen als small cell analyse worden toegepast.
44. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium, de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet

¹² Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹³ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (http://vtc.corve.be/docs/VTC_VEILIGHEID_referentiemaatregelen-vs-01.pdf)

¹⁴ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008-steunpunt.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁵ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁶ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁷.

III. BESLUIT

45. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de correcte rechtsgrond aangeven voor de verwerkingen van persoonsgegevens (zie randnummer 7);
- de doeleinden verder specificeren en benoemen (zie randnummer 19);
- de verwerkingsverantwoordelijken verder benoemen in functie van de aan te vullen categorieën persoonsgegevens (zie randnummer 21);
- de categorieën persoonsgegevens die worden verwerkt verder verduidelijken (zie randnummer 27);
- bepalingen m.b.t. de bewaartermijnen toevoegen in functie van de aan te vullen categorieën persoonsgegevens (zie randnummer 33);
- bepalingen m.b.t. de juistheid van de te verwerken persoonsgegevens en de actualisatie daarvan toevoegen;
- transparantiemaatregelen uitwerken;
- de regeling en de essentiële elementen voor bepalen m.b.t. mededeling van persoonsgegevens.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

¹⁷ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.